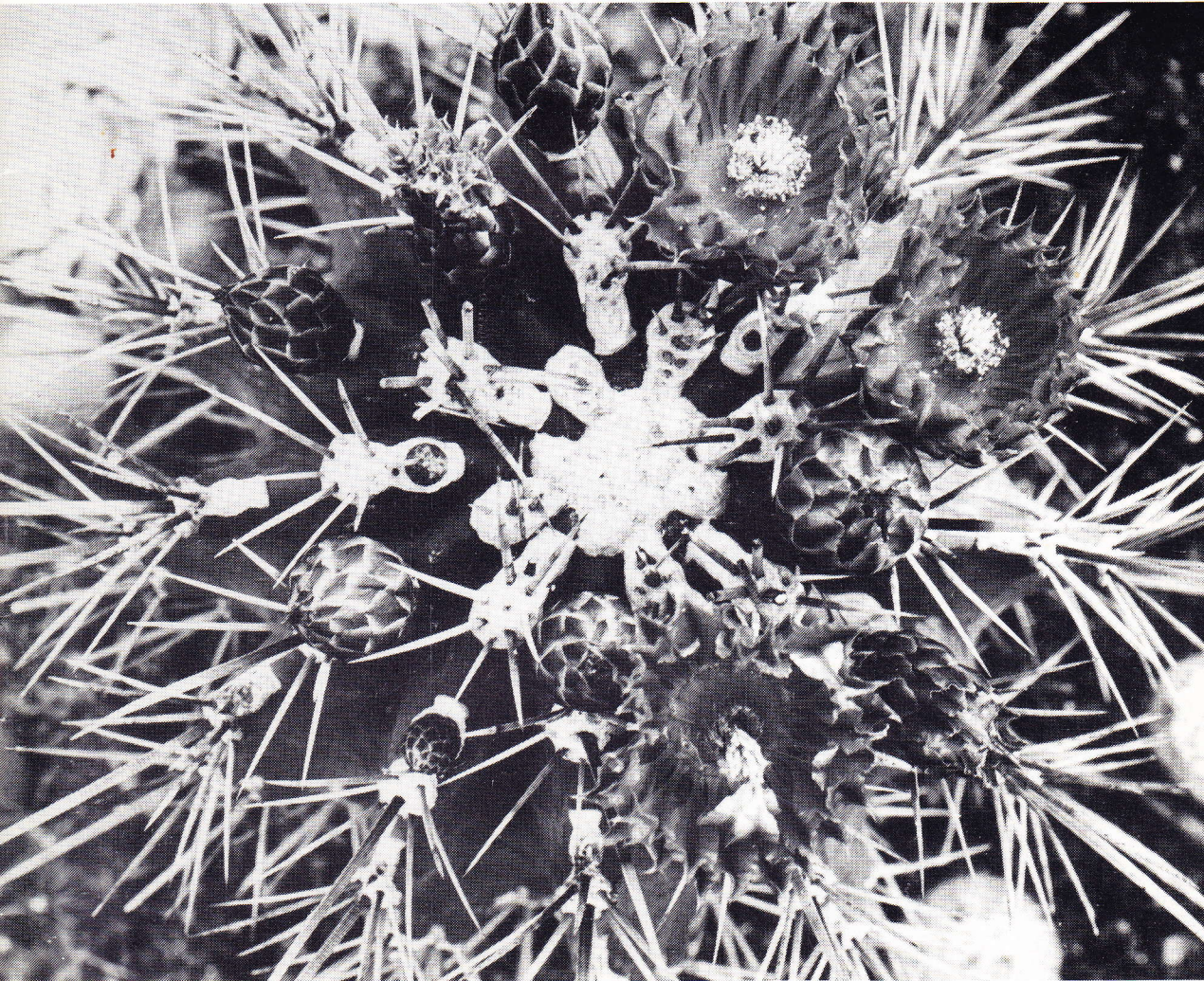


KAKTUS

1982

ARG. 17 — NR.2





KAKTUS udkommer 4 gange årligt i januar, april, juli og oktober som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Hans Grønlund, Hornemanns Vænge 27, 3. tv., 2500 Valby

Tryk: C. Nordlundes Bogtrykkeri, 3400 Hillerød

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent 80 kr. Alle henvendelser vedrørende medlemsskab og adresseændringer bedes rettet til kassereren, Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, 2700 Brønshøj. Giro-nr. 6 57 87 13 - About membership apply to mr. Otto Forum Sørensen.

Terminer for indlevering af annoncer og artikler:

Termine für Anzeigen und Artikel:

Terms for ads and articles:

15. februar, 15. maj, 15. august, 5. november

Annoncepris: ¼ side 150 d.kr. – Preise für Anzeigen: ¼ Seite 150 d.kr. – Price for ads: ¼ page 150 d.kr.

Selskabets styrelse:

Formand: Peter Brandt Pedersen, Tårnbygårdsvej 20, DK-2770 Kastrup, telf. (01) 51 66 06.

Næstformand: Torbjörn Haldammen, Riset 1, S-734 00 Hallstahammar, telf. 0220 - 260 09.

Ekstern sekretær: Find Aalbæk Madsen, Langedamsvej 11, DK-5500 Middelfart, telf. (09) 41 28 56.

Intern sekretær: Inge Clausen, Månedalen, Høsterkøb, DK-2970 Hørsholm, telf. (02) 89 28 93.

Kasserer: Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, DK-2700 Brønshøj, telf. (02) 94 61 74.

Bestyrer af diateket: Palle Carlsen, Nybyggervej 2, Tåstrup, DK-8410 Rønde, telf. (06) 36 73 25.

Bibliotekar: Hans Grønlund, Hornemanns Vænge 27, 3. tv., DK-2500 Valby, telf. (01) 17 16 01.

Redaktionsmedlemmer:

Cees Rijk van Ravens, Karisveien 122, N-2013 Skjetten.

Helmut Broogh, Am Beisenkamp 78, Wattenscheid, D-4630 Bochum 6.

Hans Keil, Lærkevej 17, D-2381 Ny Bjernt, Sydslesvig.

Hans Skovsgård, Klostervej 20, Breum, DK-7870 Roslev.

Georg A. Sydow, Amagerbrogade 299, st. tv., DK-2300 København S.

Redaktør af »Meddelelser fra N.K.S.«:

Find Aalbæk Madsen, Langedamsvej 11, DK-5500 Middelfart.

Kredsrepræsentanter:

Kredsrepræsentanternes navne og adresser er opført på bladets næstsidste side.

Forsidebilledet

En blomstrende *Ferocactus* i et dansk væksthuse er et forholdsvis sjældent syn. Planten er omtalt i et af indlæggene under »medlemmernes hjørne«. Fotografiet er optaget af Niels Overgaard.

Red.

Ceropegiaerne

fra De kanariske Øer

Hjerteranke, *Ceropegia woodii* Scotr., er en velkendt og populær stueplante. Ceropegiaerne fra De kanariske Øer er ikke nær så kendte. Formålet med denne artikel er at fortælle lidt om disse planter og deres pasning. *Ceropegia woodii* har tynde ranker med veludviklede blade; men de kanariske repræsentanter for slægten er bygget på en anden måde: stænglerne er sukkulente, lange og forholdsvis tynde, og bladene er små og falder hurtigt af. Man kan udskille 6 kanariske arter: *C. ceratophora* Svent., *C. chrysantha* Svent., *C. dichotoma* Haw., *C. fusca* Bolle, *C. hians* Svent. og *C. kranzii* Svent.

Ceropegia ceratophora kendes kun fra klipperne på den sydvestlige side af Gomera i 600-1000 meters højde. Den er meget sjælden. Planten grener sig fra neden, den er opret og indtil 150 cm høj. Blomsterne sidder i kranse med 10-20 blomster i hver kranse, de kommer i de øvre indsnøringer på stænglerne. Kronen er omkring 3 cm lang, blegt gulgrøn, de enkelte kronblade hænger sammen i spidserne.

Ceropegia chrysantha er fra Tenerife, hvor den er så sjælden, at den må anses for truet af udryddelse - den vokser nu kun på en enkelt lokalitet. De få stængler er nedliggende. Blomsterne kommer nær spidsen af stænglerne i kranse med op til 20 blomster. Kronen er 3-3,5 cm lang, hvidlig med gullige spidser, kronbladene hænger sammen i spidserne.

Ceropegia dichotoma (fig. 1 og 2) har nedliggende til oprette stængler, der kan blive indtil 60-75 cm lange. Blomsterne kommer i bladhjørnerne på den øvre del af ældre stængler, ofte 2-5 blomster sammen. Kronen er 2-5 cm lang, grønlig til brunlig. Planten er stedvis almindelig langs nordkysten af Tenerife i højder op til 500 meter over havets overflade.

Ceropegia fusca (fig. 2, 3 og 4) er stedvis almindelig på Tenerife i højder op til 600 meter og på Gran Canaria i højder fra 100 til 300 meter over havets



Fig. 1: *Ceropegia dichotoma*. Det er ikke det store »træ« i baggrunden, der er en *C. dichotoma* - »træet« er et meget stort eksemplar af *Euphorbia canariensis*. Ceropegiaen er de tynde pinde til venstre for Christiane Broogh, der angiver størrelsesforholdet. Fotografiet er optaget af Helmut Broogh på Tenerife.

overflade. Stænglerne er nedliggende til oprette, indtil 75 cm lange. Blomsterne kommer i bladhjørnerne nær spidsen af ældre stængler, ofte 2-5 sammen. Kronen er rødbrun, kronbladene hænger i begyndelsen sammen i spidserne, senere skilles de.



Fig. 2: Til venstre: *Ceropegia dichotoma*; til højre: *Ceropegia fusca*.



Fig. 3: Et nærbillede af blomsterne hos *Ceropegia fusca*.

Ceropegia hians (fig. 5 og 6) er stedvis almindelig på den sydlige del af La Palma i højder mellem 100 og 700 meter. Planten er rigt forgrenet fra grunden, stænglerne er oprette og indtil 70 cm lange.

Fig. 4: Et stort eksemplar af *Ceropegia fusca*, der vokser i en busk af *Euphorbia balsamifera*. Manden i midten er den berømte kaktusforsker Friedrich Ritter. Han er omgivet af ægteparret Krasucka, der viste Ritter og familien Broogh rundt på Gran Canaria.



Blomsterne kommer fra bladhjørnerne, som regel på de nydannede, slanke, endestillede skud, ofte 2-7 blomster sammen. Kronen 3-4 cm, gul, kronbladene normalt ikke sammenvoksede i spidserne.

Ceropegia krainzii er sjældnen, findes på nord- og vestkysten af Gomera i op til 600 meters højde. Stænglerne er oprette, 40-60 cm lange. Blomsterne kommer i bundter på 20-70 nær spidsen af ældre stængler. Kronen 3-3,5 cm lang, citrongul, kronbladene kun sammenhængende i spidserne på unge blomster.

Dyrkning: I min samling har jeg tre af arterne: *C. dichotoma*, *C. fusca* og *C. hians*. De er ikke så svære at holde, når man har lært, hvorledes de skal behandles. Deres vækstsæson afviger lidt fra de øvrige asclepiadaceers: de vokser om foråret eller efteråret eller i begge perioder. Det betyder, at de kan klare sig med lidt vand både sommer og vinter. I vækstsæsonen kan de derimod vandes rigeligt, hvis de står på et varmt sted med god udluftning. De foretrækker en solrig plads i modsætning til andre *ceropegiaer*, der godt kan tåle mere skygge. En jordblanding bestående af 50% grus og 50% bladjord vil bekomme dem vel. Jorden må aldrig



Fig. 5: *Ceropegia hians*



Fig. 6: Nærbillede af blomsterne hos *Ceropegia hians*. Billedet er taget i den botaniske have på Gran Canaria.

blive drivende våd; stående vand mellem jordpartiklerne vil få rødderne til at rådne. Man kan undgå dette ved at stille potterne på et lag grus. Vanding nedefra kan også forhindre, at jorden ved vanding bliver drivende våd.

Stænglerne og bladene kan tåle meget sol; men rødderne bryder sig ikke om for meget varme. Det vil derfor være hensigtsmæssigt at nedgrave potterne i større beholdere med grus.

Planterne kan formeres fra stiklinger; men stiklingerne skal tages fra planter i fuld vækst - og selv da kan det være lidt svært. Frø udbydes nu og da til salg, og disse planter er nemme at formere fra frø.

Husk: Alle kanariske ceropegiaer er beskyttet af de lokale miljølove. Det er forbudt at skære stiklinger, plukke blomsterne eller hjembringe frø.

Tolderne vil konfiskere alt indsamlet plantemateriale - og idømme synderen en bøde! Strengt taget er det også forbudt (i visse lande) at have disse planter i samlingerne.

En tak rettes til Helmut Broogh for fotografierne til denne artikel - ligeledes rettes en tak til J. Rodríguez, direktør for Jardín de Aclimatación de la Orotava, Tenerife, for oplysninger af værdi for artiklen.

Wim Manders

Amer 116

NL-5751 SW Deurne

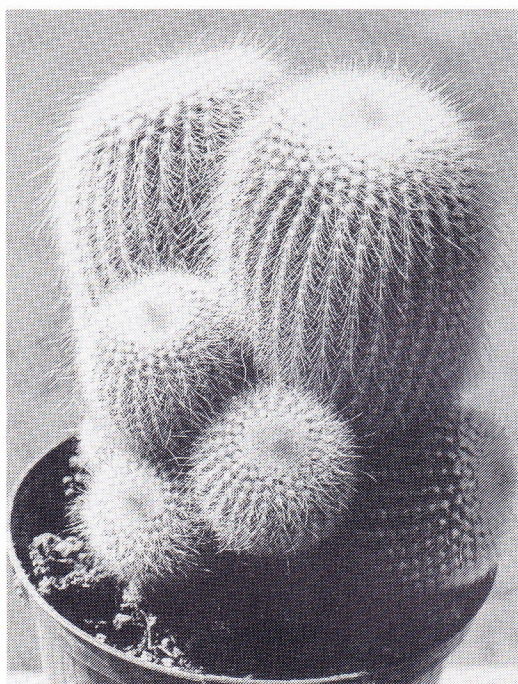
(Oversættelse: HG)

Forfatteren vil være glad for at hjælpe interesserede med yderligere oplysninger - Wim både forstår og skriver udmærket engelsk.

Red.

»INTERNOTO«

- en internasjonal forening
for *Notocactus*-venner



Planter tilhørende slekten *Notocactus*, har bestandig rangert høyt blant de populære innslag i samlingene. Blant våre medlemmer finnes nok også mennesker, som har en spesiell forkjærlighet og interesse for denne gruppen kaktus. Derfor følgende orientering om et nydannet selskap, »Internoto«.

Foreningen ble opprettet våren 1980 og ved utgangen av samme år var medlemstallet kommet opp i over 130 (I Nederland - 32, Belgia - 11, B.R.D. - 45, D.D.R. - 12, C.S.S.R. - 12 og videre spredte medlemmer ellers i Europa, i Brasil, Peru og Uruguay). Primus motor og kassereren, Drs. J.C.M. Theunissen, skriver; at målsetningen er å

etablere samarbeid og ikke konkurranse mellom eksisterende foreninger og tidsskrifter. Målsetningen er videre å stimulere interessen for *Notocactus* (inklusive *Brasilicactus*, *Eriocactus*, *Malacocarpus*/*Wigginsia*) og å etablere samarbeid på ulike plan. For eks. når det gjelder å komme frem til de beste kulturmetodene, og når det gjelder navngivning, vern og spredning av disse planter. En har bl.a. til hensikt å gjøre forsøk på å beskytte plantene på de naturlige vokseplassene, der endel arter står i fare for total utryddelse. I denne sammenheng håper man å kunne gjøre konstruktivt arbeid, ved bl.a. å oversende konkrete forslag til de forskjellige regjeringer i syd-Amerika. Foreningen har videre planer om å utbygge et omfattende diatek og én eller flere beskyttede spesial-samlinger. Naturligvis arbeides det med innsamling av informasjonen fra litteraturen m.m. Og her fokuserer interessen seg omkring klima-data og de økologiske forholdene i naturen, såvel som avklaringer m.h.t. plantenes korrekte navn og tilhørighet. Det avholdes plantebytte-aksjoner, og hvert år vil medlemmene motta en meget omfattende frøliste. Årsmøter o.l. avholdes på ulike steder - i 1980 var det møter i Nederland og i vest-Tyskland. Tysk er forøvrig det førende språk, også når det gjelder tidsskriftet »Internoto«. Vi har mottatt hefte 1 og 2, 1e årgang 1980 - stensilert i format A 4. Fra 1981 utkommer tidsskriftet 4 x året, i format A 5.

Medlemskap i »Internoto« koster DM. 15,- plus DM. 10,- for innskriving av nye medlemmer. Bankregning i Tyskland: Volksbank Neuss e.G. Kontonr. 102 707 010 von Internoto e.V. BLZ 305 600 90, D 4040 Neuss (BRD). Betalingen kan også sendes pr. giro til Nederland, 2083226 van Internoto e.V. Oud-Gastel. For ytterligere informasjoner henvender en seg til: Drs. J.C.M. Theunissen, Vierschaarstraat 23, 4751 RR Oud-Gastel, Nederland.

Cees Rijk van Ravens

Fröskidor på *Stapelia m.fl.*

En verklig älskare av familjen *Asclepiadaceae* gläder sig obeskrivligt över de egendomliga, men ytterst vackra blommorna och låter inte denna sin glädje minskas av den, för människor, lite obehagliga doften. Denna doft, som är så angenäm för vissa insekter, är ju till för att dra dessas uppmärksamhet till blomman. Men odlaren gläder sig inte bara över blomman. Den absoluta lönen för mödan är när det bildas en av dessa långa, karaktäristiska fröskidor, som så småningom ger odlaren frö och nya plantor.

Hur skall man då få fram sådana fröskidor? Själv har jag provat följande system med gott resultat. När blomknoppen är så stor att den är färdig att spricka ut ställer jag växten, om det är en mindre sådan, under ett »nätparaply«, av den typ man kan köpa att sommartid sätta över kakfatet som skydd mot just flugor. Så fångar jag flugor och släpper in till blomman och hoppas att naturen skall ha sin gång.

Men det kan ha sina problem, vilket kan belysas med följande historia. Tidigt en vår hade jag en *Stapelia*, som blommade innan jag ännu hade sett den första vårflugan. Vad göra? Jag ringde runt till vänner och bad dem meddela mig så fort de fick syn på en fluga. En och annan blev väl lite indignerad när jag frågade om de hade flugor i köksfönstret. Samma dag som blomman slog ut besökte jag en familj och ställde den aktuella frågan. Svaret var nekande, med näst intill förtry-

telse i rösten. Men vid kaffedrickningen fick jag plötsligen syn på den individ, vars existens frun fönekat. En fluga i fönstret. En tändsticksask blev snabbt tömd på sitt innehåll och flugan infångad i densamma. Fort hem till stapelian, som stod beredd under nätburen, flugan in i buren och trots sitt omtumlade tillstånd tog snart intresset för blommans lukt överhand över önskan att komma ut ur buren.

På morgonen dagen efter fann jag flugan liggande död på blomman - en död i skönhet, i varje fall för den, som tycker om aslukten. Moren hade gjort sin plikt, moren kunde gå (dö). I sinom tid växte det upp en fröskida.

Större växter sätter jag in i ett litet drivhus. Givetvis nöjer jag mig inte med en fluga. Jag släpper in så många som jag kan få tag på. Att isolera blomman är nödvändigt om man har mer än en art, som blommar samtidigt.

Jag har en *Huernia schneideriana*, som blommar praktiskt taget hela året. Där har jag i år fått fröskida utan att ha sett någon fluga vid blomtillfället. Men jag hade vid den tidpunkten besvär med en spindel, som dagligen drog sina trådar över växten. Kan det vara denna, som befruktat blomman? Till våren skall jag försöka stänga in spindlar tillsammans med min *schneideriana*.

Sture Jönsson
Vasagatan 18
291 53 Kristianstad



Ny plantlista!

Vår nya plantlista kommer i maj.

Är du svensk medlem eller vår kund,

får du den automatiskt med posten.

Övriga kan rekv. den utan kostnad från oss.

SUCKULENTA

Riset 1, 734 00 Hallstahammar
Telefon 0220 - 260 09

Et vanskeligt farvel

Mange af jer ved allerede, at jeg snart skal rejse - ikke bare på ferie, men måske for stedsse. Dermed er en del af mit liv forbi, den del, der hed Månedalen, en tid, der rummede uendelig stor glæde blandet med et stænk eller to af modgang. Jeg har meget at rejse fra, ikke mindst alle jer, der tilsammen udgør en forening, men som hver især kom og besøgte mig og blev en del af min tilværelse. Den lille bare plads, jeg måske efterlader, er for intet at regne mod den fornemmelse af tomhed, der opstår i mig ved tanken om at forlade jer og min kaktusverden her. Jeg rejser også fra et sted, der er fuldt af minder, et sted så smukt og fredeligt at dets lige næppe findes, en Månedal omkring et drivhus, min lille verden.

Sneen ligger nu højt op ad vinduerne - ruderne er frosset til. Med nød og næppe klemmer jeg mig ind af døren, den knager af kulde. En tur op og ned af de kolde tomme gange. Et sted flyger sneen stille ind gennem en knust rude, og derovre er der is på gulvet efter uheldet med det sprængte vandrør. Ingen planter - intet liv. Kun nogle frysende, grimme, vinterhårde opuntier står og skammer sig i et par kasser.

Jeg lukker øjnene og tænker tilbage . . .

Bent Jørgensen var begyndelsen. Det var forår og det dejligste vejr. Ærbødigt beundrede jeg ham og hans planter på afstand. Langsomt vovede jeg mig nærmere, og til slut løb jeg i hælene på ham - så rejste han meget forståeligt og tog alle sine kaktus med sig. Det var en sorgens dag for alle. Nu stod drivhusene tomme, en udfordring, der var umulig at modstå. Omhyggeligt blev alt gået igennem, stiklinger og glemte skud blev samlet op fra jorden og plantet i vinterhaven. På dette spinkle grundlag startede et lille gartneri. Jeg må have været ladet med energi og optimisme dengang, og, heldigvis måske, helt uden anelse om, hvor mange planter der skulle til for at fylde et drivhus. Langsomt voksede borde og hylder sig grønne. Tiden gik og gartneriet blev en levende virkelighed igen. Stadig hyppigere gik døren op for en lille strøm af venner.

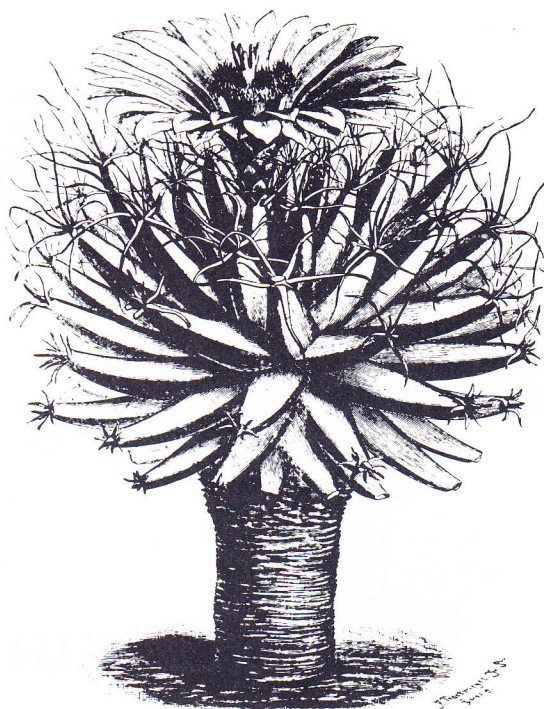
Nogle kom ofte, meget ofte, andre kun sjældent. Alle var velkomne og uundværlige.

En dejlig dag kunne være mange ting. Det kunne være tidligt op om morgenen, solskin og fuglesang mens nogle frøplanter skulle pottes i en fart. Eller det kunne være munter latter og pjanken, der jublede op mod taget. Det kunne også være alvorlig og stille samtale om andet end kaktus, - et stort torvelæs måske -, et par velspirende frøkasser, eller bare en udsprungen blomst og et anerkendende smil fra en ligesindet. Mange, mange minder.

Tilbage til det kolde drivhus. Alt er forbi. Blomsterduften er væk, lyden af latter er forstummet, rørene er som is. Kære ven, jeg tror, du er ved at dø.

Så farvel du, min arbejdsplads, mit tilflugtssted, mit livs stolthed. Gid du igen må blomstre for andre, gid din dør må gå op og i og lukke venner ind, gid du atter må blive et lykkeligt sted at arbejde. - Men jeg er meget bekymret for din fremtid. Jeg tror virkelig, at vi to har set det bedste.

Inge Clausen



En vindueskvartet

Først og fremmest må jeg tilstå, at jeg godt kan lide planter, og dernæst at jeg holder af kaktus og sukkulenter. Vi er så heldige, her i Holly Gate, at have mange tusinde arter af kaktus, sukkulenter, bromeliaer, løgvækster etc. omend en del af dem egentlig ikke er særlig attraktive, så er det sådan, at planter der trives er en glæde for beskueren. Der er en del planter, som vi finder vanskelige at dyrke. Dette skyldes normalt, at planten stiller krav, som er umulige eller meget vanskelige at opfylde i kultur. Personligt har jeg det sådan, at hvis en plante efter flere forsøg ikke vil gro ordentligt under de forhold, som jeg kan byde den, så vil jeg foretrække en anden, hvis krav jeg kan honorere. Der er så mange planter at vælge imellem, at man aldrig har plads nok. En veldyrket, almindelig plante er en langt bedre plante end en halvdød »*Fetida depressum* v. *horridus* fra den øvre bred af Ongogo floden«.

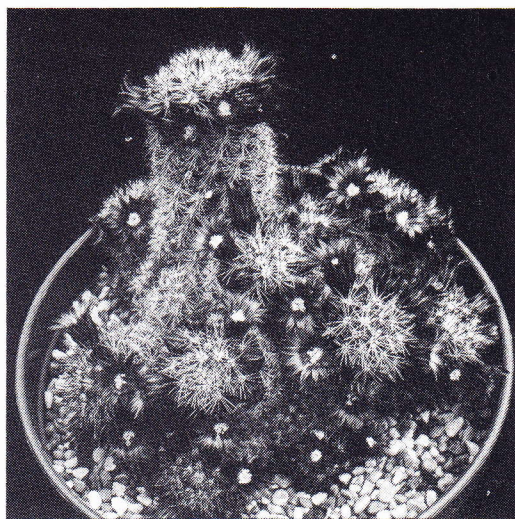
Mit eget personlige plantevalg vil derfor være planter, der gror godt, ser godt ud og som også blomstrer godt og let. Blandt mine favoritter har jeg udvalgt fire kaktus, som trives fint i et vindue eller i et drivhus:

Mammillaria duoformis (= *M. heeriana*)

Denne *Mammillaria* med brune frø kommer fra Puebla, Mexico og er slet ikke ualmindelig og til og med nem at dyrke, og så blomstrer den godt. Den har et cylindrisk plantelegeme på ca. 3-5 cm i diameter, er blågrøn og blomstrer 2.-3. år fra frø. En femårig plante vil danne en 10-15 cm stor klump. De klokkeformede, purpurfarvede blomster kommer i maj på alle rimelig store »hoveder« og tit i flere kranse. Planten har lange, koniske vorter med lyse randtorne og mørkere, sortspidsede midtertorne. Den nederste torn er den længste og mørkeste. Det er en let dyrkelig plante, men pas lidt på med vanding om vinteren, idet den let får råd ved fugt ved lave temperaturer.

Notocactus purpureus

For mig er dette en af de smukkeste kaktus overhovedet. En veldyrket plante er virkelig et syn, - med sit dunede gyldne »hovede« prydet med purpurblomster. Denne plante, der stammer fra Rio Grande do Sul i Brasilien, er stadig en

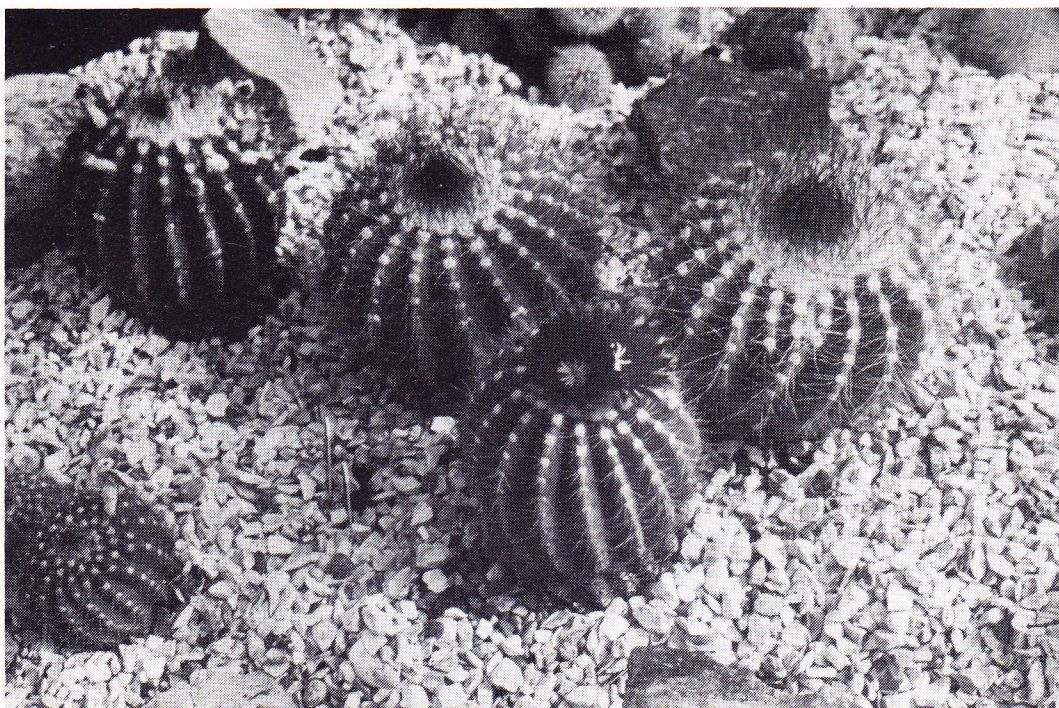


Mammillaria duoformis

smule sjælden i kultur, men heldigvis er den ved at blive mere almindelig. Der går ca. 4-5 år fra frø, før den blomstrer ved en størrelse på ca. 8-10 cm. Den har 14-19 lige ribber og let sankede, hvide areoler, ca. 15 korte, hvide randtorne og 4-6 længere midtertorne. Areolerne i vækstpunktet bliver meget dunede, når planten når blomsterdygtig størrelse, og de danner dermed en perfekt baggrund for de purpurfarvede blomster. Skønt den kan tåle temperaturer ned til 6-7° C så kan sådanne temperaturer give brune mærker. En temperatur på ca. 12° C med en behersket vintervanding bekommer planten betydelig bedre. Denne plante ligner både *N. horstii* og *N. muegelianus*.

Echinopsis aurea

Denne plante har ført en omskiftelig tilværelse, hvad navne angår. Hvor den for tiden henføres til *Echinopsis*, så har den fra tid til anden været placeret hos *Pseudolobivia* og *Lobivia*. Uanset gruppe så er det en af de mindre planter, der stammer fra Cassafousth ved Cordoba i Argentina. Plantens skønhed ligger i blomsten, som normalt er skinnende gul. Der findes dog former med orange-gule og røde blomster. Planter så små som 3 cm i diameter blomstrer ganske pænt, men



Notocactus purpureus

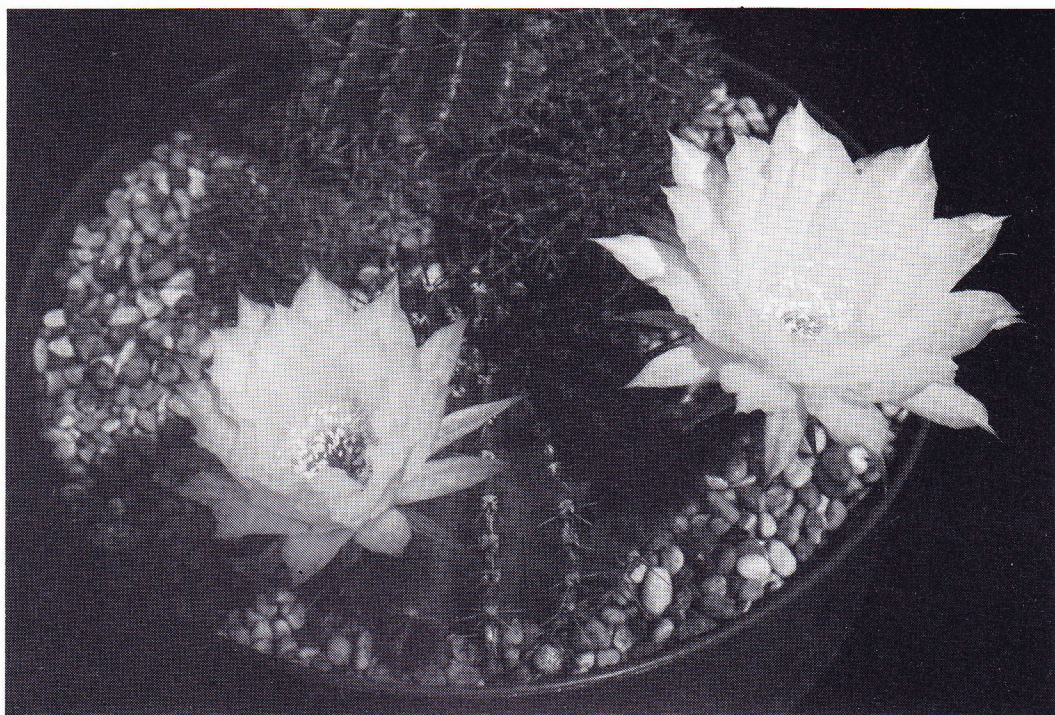
selvfølgelig er det de større planter, der har de mange blomster. Den har normalt 15 ribber med brune, fildede areoler. Midtærtornen er normalt mørkere end randtornene og varierer fra helt lyse til helt mørke farver. Planten er let dyrkelig og kræver som de fleste *Echinopsis* rigelig vanding og gødningstilførsel i vækstperioden. For de samlere, der er mere interesserede i blomster end planter, er denne art en vældig god forældreplante til hybrider. Det er en god ide, at have både en gul blomst og at være lille, når man skal krydses med andre lobiviaer og echinopsisser.

Gymnocalycium baldianum (= *G. venturianum*)
Min favorit i slægten. Allerede andet år vil enkelte frøplanter blomstre. Den vokser let og rimelig hurtigt, og en størrelse på 8 cm nås let 4. år fra frø. Ved en sådan størrelse kommer der masser af blomster hele sommeren. Det er netop de kraftigt røde blomster, der gør den så smuk, og det selv om ikke to planter synes helt at have den samme blomsterfarve. Skønt der findes planter med hvide, orange og lyserøde blomster, så er den dominerende farve lys til mørk vinrød. *Gymnocalycier*

åbner ikke deres blomster i dårligt lys, derfor giv den en lys plads i blomstringstiden. Den paddehatteformede plante har ca. 10 ribber. Den er mørk grøn eller blågrøn og har 5-7 randtørne, der er grå. Noget af plantens skønhed ligger ligefrem gemt i dens navn, idet »gymnos« betyder nøgen og »calyx« knop. Disse knopper har samme farve som plantelegemet.

Mange planter fra Sydamerika (*Notocactus*, *Parodia*, *Gymnocalycium*, etc.) bryder sig ikke alt for meget om en helt tør overvintring, idet de let mister rødderne, og det kan godt være svært at få nye rødder på dem igen. Planterne bør nok holdes ved så høj en temperatur, at man kan tillade sig en svag vanding i ny og næ. Holdt sådan både vokser og navnlig blomstrer de langt bedre.

Terry Hewitt
Holly Gate Nurseries
Ashington,
W. Sussex RH 20 3BA.
England
(Oversættelse: PBP)

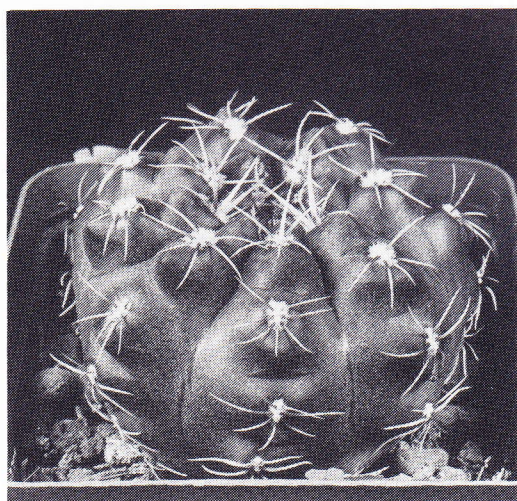


Echinopsis aurea

Terry Hewitt er den daglige leder af gartneriet Holly Gate. Vi er mange, der har besøgt ham og foruden at være et venligt og elskværdigt menneske, ved han en forfærdelig masse om planter. Dette er ikke en løs påstand farvet af, at jeg kender ham rigtig godt. Beviset

ligger ca. 10 meter fra gartneriet i The Ashington Botanical Collection, hvor der er planter i tusindvis. N.K.S.'s to ture til England har hver gang ført os derhen, og der er ingen af »gengangerne« på turene, der har set alt dér endnu. Prøv selv.

Gymnocalycium baldianum



Hvordan kommer de op?

Der har efterhånden været mange artikler i KAKTUS om frøformering og vi har set en del metoder, men spiring i kultur er jo en forholdsvis enkel ting sammenlignet med de betingelser, der gives i naturen. I kultur bliver frøet rent faktisk behandlet på samme måde som frø af planter, der vokser under ganske andre og meget gunstigere forhold end kaktus. Det må undre enhver der står og ser ud over en ørken, hvor det faktisk myldrer med kaktus, hvordan i alverden disse planter kan klare sig i en temperatur, der nemt når 45°C og en relativ fugtighedsgrad på 3-5%. Med hensyn til grundvand og underjordiske kilder, har målinger foretaget i den nordlige Sonoraørken (Arizona) vist, at f.eks. det såkaldte Smoke Tree (Røgtræ) sender sine rødder mellem 30-50 meter ned i jorden for at finde vand. Under disse omstændigheder kan man ikke undgå at spørge sig selv om, hvordan frø overhovedet har mulighed for at spire.

Det har da også vist sig, at flere samlere har måttet opgive at finde de helt unge planter. Der må herefter antages at foregå en helt speciel proces, hvorved der opstår tilstrækkeligt med fugtighed til spiringsprocessen.

Inden min kone og jeg rejste til Mexico i maj-juni 1980, havde vi sat os det mål at se så mange kaktus som muligt og at studere deres naturlige omgivelser indgående. Før afrejsen havde vi læst en mængde litteratur om at leve i ørkenen som det leves af både mexicanere, men ikke mindst de lokale indianere i det sydlige Arizona. Det viser sig imidlertid, at indianerne sandsynligvis har »skævet« lidt til hvordan planterne skaffer sig vand. Indianerne borede jo ikke brønde før i tiden og den smule dug der falder om morgenen, kan bestemt ikke imødegå et væsketab på ca. 4 liter i timen. De løste simpelthen problemet ved en kondenseringsproces. Der blev gravet et hul i jorden og derefter blev hullet dækket til med et stykke skind. Når solen så havde bagt på skindet i nogle timer, kunne man fjerne det og hullet var blevet godt fyldt med vand. Denne metode kunne efter vores mening, give et svar på »gåden«. Og det

viste sig ved efterprøvningen at slå til. Vi foretog en grundig undersøgelse ved en udtørret forgrening af Altarfloden i Sonora, ca. 12 km syd for landsbyen El Papalote. Denne lokalitet bød på særdeles gode muligheder for at finde ungplanter, der kun var få måneder gamle. Ved første øjekast så man kun ældre planter, men ved at krybe ind under de lave buske og derefter forsigtigt at fjerne tørt kvas og andre planterester, der lå som et tæppe på jorden, skete der noget. Underneden fandt vi de nydeligste ungplanter ned til en størrelse på ca. 3 mm i diameter. Efter dette kunne der findes ungplanter af de i området gængse arter. Det var for det meste *Carnegiea gigantea*, forskellige *Echinocereus*, *Echinomastus erectocenthus*, *Mammillaria microcarpa*, *Lemaireocereus thurberi*, *Ferocactus emoryi* og mange *Opuntia*-arter. Det viste sig også, at planterne vokser ret skygget, til de har nået en anseelig alder, da man næsten aldrig observerede unge planter udenfor kratbevoksningerne. Vi observerede desuden, at planter, der stod udenfor krattet i fuld sol, som regel var stærkt forbrændte og oftest udgåede. *Carnegiea gigantea* voksede for det meste tæt op ad røgtræer eller andet stort krat, indtil de var blomstringsmodne, ca. 2-2½ m høje. Undtaget fra disse bestemte vækstkrav var *Opuntia*-arterne, der tilsyneladende kunne vokse hvorsomhelst. Det ser således ud til at kaktus i naturen får en stor del af deres vandbehov dækket gennem en kondenseringsproces, da denne proces kræver skygning under en eller anden form. Ydermere er den mængde dug, der falder i de lave dele af ørkenen, forsvindende lille. Dette blev konstateret ved daggry på stedet. Slutelig er der jo det faktum, at når det endelig regner (ca. hvert 3.-4. år på nævnte lokalitet), er der ikke tale om at regnen trænger ned i jorden. Jordskorpen er hård som cement, som oftest er der tale om en kortvarig oversvømmelse og jorden bliver derefter hurtigt tør igen. Under så hårde betingelser for plantevækst, må man beundre naturens formåen til trods alt at finde udveje for arternes fortsættelse. Vi vil gerne opfordre N.K.S.'s medlemmer til ved lejlighed at efterprøve vores efter søgningsmetode ved besøg i kaktussernes hjem-



Et lille eksemplar af *Carnegiea gigantea*, der vokser op i ly af beskyttende buske.



En *Ferocactus latispinus*, der er ved at vokse ud af de buske, der har beskyttet den som lille og formentlig også har været forudsætningen for, at frøet i sin tid har kunnet spire.

land, da det med lidt tålmodighed og øvelse nok skal give resultater. Vi fik selv nogle pæne planter med hjem. I denne forbindelse må man dog påpege 2 ting. For det første: Husk reglerne om indsamling af evt. truede arter. Lad planterne stå, hvis ikke arten er rigelig i området. For det andet: Der er mange giftslanger i ørkenen og det er ikke altid, de advarer før de bider. Et bid fra både coral- og klapperslangen er dræbende under disse forhold, da nærmeste behandlingssted kan ligge mange timers kørsel væk. God jagt!

Tina og Mogens Bjergby
Statholdervej 19, 4.tv.
DK-2400 København NV

GARTNERIET MÅNEDALEN

lukker definitivt på grund af min rejse til USA. I maj måned holdes åbent lørdage fra 9-16. Mange gode frøplanter, frilandsopuntiaer samt en del af min egen samling vil da være til salg. Der udsendes ingen lister; men fjerntboende (i Danmark) er velkomne til at ringe om eventuel forsendelse.

Bent Jørgensen, Vallensbæk, har overtaget en del af mine planter og glæder sig til at få besøg af jer.

For sidste gang, desværre, på gensyn!

INGE CLAUSEN

Månedalen 2 - 2970 Hørsholm - telf. (02) 89 28 93



Kaktus-album (2)

Oreocereus celsianus

Denne velkendte og meget smukke kaktus blev første gang beskrevet af Charles Lemaire i 1849. Han navngav den *Pilocereus celsianus*. Siden da har forskellige forfattere givet den ca. 15 andre navne; men da disse navne dækker samme art, så bruges de ikke længere. Planten har skiftevis været placeret i slægterne *Pilocereus*, *Cleistocactus*, *Cereus*, *Oreocereus* og *Borzicactus*; men af kaktussamlere er den i dag almindeligvis kendt som en *Oreocereus*. Backeberg har - af mig ukendte grunde - ændret artsnavnet til *neocelsianus*; men dette navn synes ikke at have overlevet andre steder end på siderne i »Das Kakteenlexikon«.

Oreocereus celsianus kommer fra Andesbjergene i det sydlige Bolivia og dele af Peru, Chile og det

nordlige Argentina. Det er en robust søjlekaktus, der bliver lidt over 1 meter høj. Den har kraftige torne, der stikker ud af et dække af lange, hvide, silkeagtige hår. Selv om den ikke normalt blomstrer i kultur, så har plantens smukke udseende bevirket, at det er en af de mest populære søjlekaktusser. Den er nem at formere fra frø og gror forholdsvis hurtigt de første år - som ældre gror den noget langsommere. Efter min mening bliver søjlekaktusser - og det gælder også *Oreocereus celsianus* - smukkere og sundere, når de vokser i et moderat tempo. Langsommere vækst giver stærke, tykke stammer, mens meget vand og gødning giver højere - og svagere - planter, der udviser uskon variation i stammens diameter.

Planten på billedet fik jeg for sytten år siden som en lille frøplante. Den er nu 50 cm høj og 10 cm i diameter, så den er vokset forholdsvis langsomt under de noget spartanske forhold, som mine planter må leve under. Mange kaktusser når deres smukkeste form i løbet af forholdsvis få år, hvorefter de - set fra et menneskeligt synspunkt - ændrer udseende i en uheldig retning. *Oreocereus celsianus* er en velkommen undtagelse fra denne regel; den kan holde sig smuk i mange år. Min egen plante er ikke helt fri for skader; men de lange hår skjuler dem så effektivt, at kun en meget grundig iagttagelse vil få øje på dem. Den har fået nogle mærker efter en solskoldning for nogle år siden, hvor vi havde en hedeølge meget tidligt på året. Jeg var overrasket over, at en plante, der var så vel »indpakket« i beskyttende hår, blev så forbrændt, mens planterne omkring den (f.eks. *Matucana aurantiaca*, der er så godt som ubeskyttet) overhovedet ikke tog nogen skade. Dette fænomen understøtter min tro på, at solskoldning kan skyldes »lommer« af overopvarmet luft omkring planterne. Tæt hårklædning kombineret med manglende udluftning kunne være årsagen til, at sådanne »lommer« af varm luft opstår. Hvis man bor i et område med meget forurenet luft, så kan planter med hvide hår komme til at se

grå og triste ud på grund af de sodpartikler, der sætter sig på hårene. Takket være de engelske miljølove er der ikke helt så mange forurenede områder i England som før i tiden, og jeg er heldig at bo i et område, hvor luften er meget ren, så mine hvide planter bliver ikke grå. Hvis man er uheldig at bo i et område, hvor planterne bliver grå, så kan de renses effektivt med sæbevand. Det vil være klogt at dække jorden med plastic inden og at vande planten godt igennem efter rensningen. Sæbevandet kan påføres med en barberkost eller en blød malerpensel, og det skylles derefter bort med rent vand. Man skal nok lade planten tørre på et sted, hvor der er skygge.

Oreocereus celsianus, som nogen kalder »Oldingen fra Andes«, er formentlig den bedst kendte art af slægten *Oreocereus*; men også andre arter findes i kultur, og de er lige så lette at holde. Alle arterne er ligeledes nemme at formere fra frø. I min egen samling har jeg *O. fossulatus* og *O. ritteri*, som jeg selv har sæet, og *O. hendriksenianus* og *O. trollii*, som jeg har købt som små frøplanter.

E. W. Putnam
Fotografi: Helmut Broogh
(Oversættelse: HG)

BØGER OG TIDSSKRIFTER

Succulent Flora of Southern Africa

af Doreen Court.
Forlag: A.A. Balkema, P.O. Box 1675, Rotterdam.
Format: 19,5×28 cm.
Indhold: 240 sider, 282 farvefotografier og 158 sort/hvide illustrationer.
Pris: Hfl. 85,-; £18,75 eller US \$ 39.50.

Bogen behandler 164 planteslægter fra 9 familier med sukkulente og tørketålende arter: *Euphorbiaceae* (88 illustrationer), *Mesembryanthemaceae* (65 ill.), *Crassulaceae* (31 ill.), *Apocynaceae* + *Passifloraceae* (22 ill.), *Portulacaceae* (10 ill.), *Liliaceae* (144 ill.) og *Asclepiadaceae* (68 ill.). Den sukkulente flora i Sydafrika, Sydvestafrika, Namibia, Botswana, Angola, Zambia, Zimbabwe (Rho-

desia), Mozambique, Lesotho og Swaziland behandles grundigt i dette værk. Forfatteren anvender en moderne taxonomi baseret på de revisioner, som f.eks. Bayer (*Haworthia*), Leach (*Stapeliaceae*) og Cole (*Lithops*) har gennemført i de senere år. Bogen er udmærket trykt; man bør især fremhæve kvaliteten af farvefotografierne - de er en fryd for øjet.

Doreen Court er vokset op med sukkulenter: hun fulgte sin mor (en berømt samler) på hendes indsamlingsrejser. Nu underviser Doreen Court i Dept. of Plant Science ved Rhodes Universitetet i Grahamstown.

Teksten til de enkelte arter er kort, men let fattelig, og ikke blot en opremsning af kedelige fakta. Udover artsbeskrivelserne finder man andre oplysninger som f.eks. voksested *et cetera*. Det er svært at stoppe, når man først er i gang med bogen.

Euphorbiaerne, stapeliaerne, aloerne og alle de andre, smukke sukkulenter er illustreret med en række fine farvefotografier.

Bogen kan beskrives som et resultat af et frugtbart samarbejde mellem en dygtig botaniker og dygtige bogtrykkere/forlæggere. Den er uundværlig for alle, der er interesserede i sukkulenter, såvel for begynderen som for den, der har mange års erfaring!

Wim Manders
(Oversættelse: HG)

Notocactus

af A.W. Mace.

Forlag: Sussex Zone of The National Cactus and Succulent Society, England, 1980.

Format: 21×29,5 cm.

Indhold: 113 sider, 21 sort/hvide fotografier, 35 plantetegninger og 2 kort.

Pris: £ 4,00 (incl. forsendelse). Fås gennem R.C. Holt, 26 Green Ridge, Brighton, Sussex, England. Pengene sendes pr. international post-anvisning. Bogen fås også gennem Whitestone Gardens.

Bogen udkommer nu i 3. udgave - det siger noget om kvaliteten! Forfatteren og hans medarbejdere giver en almen indføring og et historisk overblik - fra de tidligste førstebeskrivelser til uafklarede spørgsmål vedrørende de mange feltnumre. Bogens omfattende tekst giver svar på mange spørgsmål, giver også gode anvisninger på planternes daglige pleje og slutter med et sags- og navneregister. Det er den eneste bog specielt om notokaktusser på det internationale bogmarked - og den kan, også af denne grund, anbefales på det bedste. Der er også udgivet et appendix til de mennesker, der har 1. eller 2. udgave af bogen (appendix II/III). Måske har R.C. Holt stadig nogle eksemplarer af dette appendix liggende - de kostede £ 1.25.

Helmut Broogh

Mammillaria Index

af Roy Mottram.

Forlag: Roy Mottram, Thirsk, 1980.

Format: 17×23,5 cm.

Indhold: 103 sider.

Pris: £ 3.25 + forsendelse. Købes hos Whitestone Gardens (se adressen på bagsiden af bladet).

Titlen beskriver ganske klart, hvad bogen indeholder. *Index* (latin) = alfabetisk navne- og sagsregister. Kort og klart: hér præsenteres den store

mængde navne, der er knyttet til denne elskede kaktusslægt. Teksten er formet i telegramstil, og bogen er nem at finde rundt i. Alt er nævnt: de tidlige beskrivelser fra forrige århundrede, de gyltige navne, de ugyldige navne, de talrige synonymer, de nyeste fund, kildemateriale, findesteder, o.s.v. Denne bog kan hjælpe alle samlere af mammillariaer. Man får meget bedre muligheder for at bedømme alle de artsnavne, som man præsenteres for i bøger, tidsskrifter og plantelister. En meget nyttig bog!

Helmut Broogh
(Oversættelse: HG)

Mammillaria - a collector's guide

af John Pilbeam.

Forlag: B.T. Batsford, London, 1981.

ISBN: 0 7134 3897 5.

Format: 19×25,5 cm.

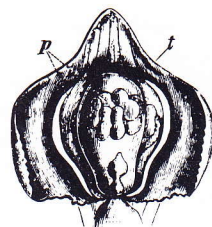
Indhold: 168 sider, 32 farve- og 283 sort/hvide fotografier og 3 kort.

Pris: £ 17,50 + forsendelse.

Det er ganske enkelt en fremragende bog! Anskaf den, hvis du interesserer dig for mammillariaer - den vil i mange år være standardværket på dette område. Bogen afløser Craig's snart 40 år gamle »Mammillaria Handbook«; men den henvender sig i højere grad til amatører, end tilfældet var med Craig's bog. Alle de beskrevne arter (mere end 200) er illustreret med gode, skarpe, sort/hvide fotografier af Bill Weightman. 32 af arterne er der også ofret et farvebillede på. Dertil kommer, at John Pilbeam privat udgiver en serie farveillustrationer til bogen (£ 1,30 pr. sæt á 8 billeder), således at alle de beskrevne arter efterhånden vil blive afbildet i farver.

Jeg kan ikke give bogen bedre anbefaling end at fortælle, at jeg selv har anskaffet den, og at bibliotekaren i N.K.S. (det er også mig!) har anskaffet den til selskabets bibliotek.

Hans Grønlund



Bemærkninger om økologiske og andre dramaer

Det har været interessant at læse Bruno B. Toxwenius' økologiske drama om kaktussernes oprindelse. Jeg er ikke enig med forfatteren i alle hans konklusioner, og det skyldes nok, at jeg gennem mit arbejde i IOS har adgang til en del af den litteratur om emnet, som Bruno ikke har kunnet få fat i. Det vil nok føre for vidt at gå i detaljer med, hvori forskellene i opfattelse ligger; men én af forfatterens bemærkninger gav mig lyst til at fortælle lidt om livet i Mexico. Bruno skriver: »Når det flere steder er nævnt, . . . , at man kan skaffe sig »vand« og overleve i ørkenen, ved at spise indholdet i kaktus, må det bero på en misforståelse, idet mange kaktus er overordentligt giftige på grund af indholdet af ovennævnte stoffer. I mange tilfælde kan der vist kun være tale om at forkorte pinen, af humanitære grunde, for den som allerede er ved at dø af tørst«. Nogle kaktusser er ganske rigtigt giftige; men det gælder absolut ikke alle arter, hvilket forhåbentlig vil fremgå af det følgende:

På årsmødet i Grindsted nød vi alle Damgaards gode foredrag med dias fra Mexico. Damgaard undrede sig over synet af de mange kaktus, der havde fået kappet hovedet af, og mente det nok skyldtes hærverk fra turister eller kaktussamlere.

Det undrede mig, at ingen kendte dette dagligdags syn. Nu er beskedenhed just ikke min stærke side; men alligevel afholdt jeg mig fra kommentarer, da mit eget foredrag kom senere. Kaktus er et fast led i den daglige føde i Mexico, og har været det i over 6000 år. Dette er hverdag for mindst 45 millioner mexicanere, samt undertegnede, ingen af os har mærket noget ubehag, tværtimod, takket været de værdifulde mineraler der findes i disse kaktus. Dagen startes med »miel de tunas«, kaktushonning, derefter et par tortillas med »melcocha«, kaktusmarmelade, eller lidt »quesa de tuna«, ost af kaktus, mange tager også et skvat »colonche«, en svag alkoholisk drik af kaktus (man bliver erotisk opstemt af denne drik, i lettere grad, hvorfor nydelsen bør henlægges på andre, efter europæisk standard, bedre tidspunkter).



Salgsklare *Opuntia*-led på et marked i Mexico. Areolerne er skåret af leddene, så man ikke får torne og glochider galt i halsen.

I mange delstater, i de mere ørkenprægede områder, vil man ofte møde omstrejfende arbejdere, hyrder og børn, der kapper hovedet af kaktus for at få dækket deres væskebehov. Der findes, hvor mærkeligt det end lyder, stadig områder i Mexico, hvor penge og Coca Cola er næsten ukendte begreber.

På universitetet i Chapingo i Mexico, og i øvrigt også mange andre steder, har man store forsøg igang for at skaffe den hastigt voksende befolkning et billigt næringstilskud. For Mexico som helhed er det livsvigtigt at fremavle kulturer, der er tørke-

resistente, hvorfor valget helt naturligt er faldet på kaktusplanten. I dag kultiveres 18.000 hektarer med kaktus til konsumforbrug; men kun i følgende delstater: Mexico, Zacatecas, San Luis Potosi, Hidalgo og Guanajuato. Desværre kniber det med samarbejdet, som bekendt breder ørkenområderne sig mere og mere. Det var min drøm, at jeg sideløbende med mit eget arbejde, ved forsøg med de rette pionerplanter, kunne dæmme op for denne udvikling. Desværre har mange ting ændret sig i Mexico; flygtninge og indvandrere blev tidligere modtaget med åbne arme. Dette er ikke mere tilfældet, kun turister er velkomne. Mange af jer har nu besøgt Mexico, de fleste er begejstrede; men giver samtidig udtryk for deres harme og afsky for fattigdommen og de mange slumboliger. Så slemt som latinamerika-eksperten Jens Lohman beskriver det, er det nu ikke. Flugten fra land til by er på ca. 7000 personer om dagen. Hvilken europæisk by kan bygge dette antal boliger? Der er problemer, store problemer, smitten fra El Salvador og Guatemala har bredt sig til Mexico - drab på civile og uskyldige er taget til. I den mexicanske presse er det forbudt at omtale disse drab; i forvejen har Mexico verdensrekorden i drab, og den bliver ikke mindre i de kommende år. Det kan ikke undgå at berøre en personligt, når man har mistet venner på denne konto. I Oaxaca, denne fredfyldte plet, hvorfra jeg har så mange minder, blev præsterne i den lokale kirke mejet ned under gudstjenesten, og menigheden såret. Formålet med disse episoder er at så splid og uro i en befolkning for at fremskynde en proces, der alligevel vil komme, til gavn for alle landets indbyggere. Mine mexicanske venner og medarbejdere har i utallige samtaler bebrejdet mig, at der kommer så mange fra Vesteuropa og blander sig i landets indre anliggender og gejer landet op til uro. Det er rigeligt, når medlemmer af ORPA, Organizacion Revolucionaria del Pueblo en Armas, der ikke alene kæmper for et frit Guatemala, men sandelig også vil have et forenet Mellemamerika, blander sig i Mexico. 1981 var for mange et katastrofeår i Mexico: ændrede forhold, naturkatastrofer, jordskælv og inflation. For min ven Lau i Veracruz er inflationen et problem; et kilo kartofler 9,- kr., en pære til hans diasfremviser 150,- kr., mange afgifter er steget 100%, alt sammen på grund af oliesyndromet. Området blev ramt af en hurricane, en sjælden foreteelse i dette område, alt stod under 3 meter vand, og mange børn druknede. Uerstattelige planter i haven gik tabt. Der forestod et større oprydningsarbejde, hvori hele

familien deltog; tonsvis af slam måtte fjernes, og ligene af de druknede dyr måtte fjernes. Trods alle disse vanskeligheder er familien ved godt mod. Som naturaliseret mexicaner har Lau lært at tage alle livets genvordigheder med stoisk ro, for landets skønhed, dets befolkning og flora, og den frihed, der gives det enkelte menneske til at leve sit eget liv, opvejer fuldt ud genvordighederne. Mexicanerne siger:

*No vala nada la vida
la vida no vale nada*

= livet har ingen værdi, livet er intet værd; men tro ham ikke, ingen elsker livet så højt og så intenst som mexicaneren, derimod er hans indstilling til døden fremmedartet for os, han frygter den ikke, men nærer en form for kærlighed til den, der ofte virker ret så makaber.

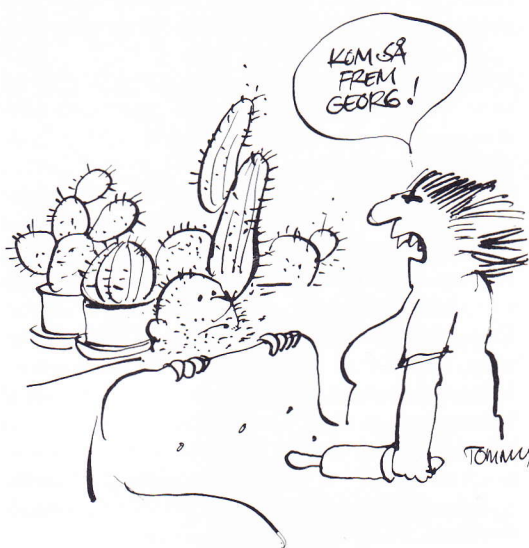
Georg A. Sydow

Det kan nævnes, at The Cactus and Succulent Society of America har udgivet en »Cactus cook book«, der er skrevet af Joyce L. Tate. Vi kan bringe en enkelt opskrift:

FRENCH FRIED ECHINOPSIS (friturestegte echinopsisser): Skræl en mellemstor echinopsis, skær den i skiver, vend skiverne i æg og rasp, kog dem i olie til de er gyldne. Skiverne spises, mens de er varme.

Hvis man lige har vandet samlingen med en systemisk gift, skal man nok ikke gøre forsøget. Bogen kan købes hos Whitestone Gardens for £ 1.50 + £ 0.50 i forsendelse.

Red.



Et økologisk drama i 3 akter

Intermezzo provocatus: Goddag mand - Økseskaft

Det har undret mig at Sydow, som er den oprindelige årsag til mine artikler om kaktusernes oprindelse, i sin artikel i dette nummer af KAKTUS, helt klart er ved at trække sig ud af diskussionen om kaktusernes oprindelse, alder og udvikling, uden at han har været virkelig involveret.

Sydow opfordrer, i sin artikel i KAKTUS 1980-3 (»Betragtninger over kaktusernes oprindelse«), til en dialog og et samarbejde mellem geologer, botanikere og historikere, med det formål: at nærmere afklare alder, oprindelse og udvikling af kaktusfamilien. At han inkluderer sig selv som deltager i denne diskussion og dette samarbejde, fremgår af hans udtalelser som f.eks.: 1. Formålet med mit indlæg, der er baseret på egne formodninger, samt tidligere anerkendte opdagelser . . . (KAKTUS 1980-3, side 68, første spalte, linie 2-4), 2. Jeg er ikke enig med forfatteren i alle hans konklusioner . . . har adgang til en del af den litteratur om emnet, som Bruno ikke har kunnet få fat i . . . (KAKTUS 1982-2). Dette viser at Sydow ikke blot interesserer sig for emnet, men også besidder en indsigt og en viden om emnet, som gør ham kompetent som deltager i diskussionen og i samarbejdet. Det er derfor uforståeligt og ærgerligt, at han således vil dølge sit talent og sin viden for den undrende læzerskare, i stedet for med ildhu at kaste sig ind i diskussionen og det samarbejde, som han selv har efterlyst og så stærkt attrået, med al den forøgede erkendelse om kaktusernes oprindelse dette måtte medføre. Og hvorfor også sætte sit lys under en skæppe, det skinner jo alligevel ud gennem sprækkerne.

Men desværre nej, - Sydow vælger at trække sig ud, endnu inden han har haft begge ben på arenaen. I Sydows artikel, i dette nummer af KAKTUS, siger han at det nok vil føre for vidt at gå i detaljer med, hvori forskellene i opfattelse ligger. Jamen, mindre kunne da også gøre det. Hvis Sydow kender til litteratur der kan kuldkaste de konklusioner og hypoteser jeg er fremkommet med i mine artikler, hvorfor dog så holde dem hemmelige? Det er da væsentligt at komme »sandheden« på så nært hold som muligt, og når Sydow

opfordrer til et samarbejde blandt interesserede, så kan jeg da ikke forestille mig det udmøntet på en bedre måde end at alle, også Sydow, giver deres udtømmende bidrag til at konklusionerne bliver så bredt funderede som muligt. Det er jo netop ved at ideer, forestillinger og hypoteser brydes, at »sandheden« rykker endnu et hanefjed nærmere. I stedet kaster Sydow sig over en, i denne forbindelse, ligegyldig randbemærkning i en af mine artikler (KAKTUS 1981-3, side 65), nemlig om giftige kaktus og deres anvendelighed, som redning for tørstende sjæle i ørkenen. Han opfordrer til diskussion og samarbejde, når jeg så ærligt begynder på det, får jeg et svar der kun har en marginal forbindelse med emnet. Ved en senere lejlighed skal jeg vende tilbage til diskussionen om kaktusers giftighed og virkning på den menneskelige organisme, specielt hvis denne er i en svækket tilstand af udtørring, forhøjet temperatur og eventuelt også erotisk ophidselse.

Det jeg har forsøgt at skrive, er ikke en serie videnskabelige artikler. Det jeg har forsøgt, er at fortælle en indviklet historie på en enkel, overskuelig og for almindelige mennesker forståelig måde. I mit referencevalg, har jeg derfor udsøgt mig de værker, som på een og samme tid kunne opfylde de to krav man må stille til litteraturhenvisninger, for en artikelserie som den foreliggende, nemlig:

1. Referencerne skal dokumentere de fremsatte oplysninger og underbygge de fremsatte påstande og synspunkter, de er, kan man sige, bevismaterialet. Vil forfatteren f.eks. hævde, at jorden er flad eller at månen er lavet af grøn ost, er det i orden og man tror ham gerne, hvis han kan henvise til materiale der underbygger hans påstand. Det kan f.eks. være en beskrivelse af et stykke grøn ost, hjembragt fra månen i 1968.

2. Referencerne skal helst være lettilgængelige for læserne af artikelserien og i videst muligt omfang være tilpasset læsernes evner og muligheder for at forstå referencernes indhold. Det betyder, at jeg for en læzerskare fra Nordisk Kaktus Selskab, der består af ganske almindelige mennesker, med ho-

vedsageligt et skandinavisk alders- og uddannelses-niveau, er henvist til at bruge referencer:

- a. på så vidt muligt et skandinavisk sprog,
- b. med minimalt indhold af fagudtryk og fremmedord,
- c. som henvender sig i pædagogiske og almindelige vendinger,
- d. som kan fremskaffes gennem skandinaviske fagbiblioteker, folkebiblioteker mv.

Tro mig, det er en langt mindre kunst at skrive indviklede artikler som ingen forstår, og som til dokumentation for sine dunkle tanker og dunkle påstande, henviser til dunkle værker som ingen kan læse, fordi de er skrevet på et sjældent sprog, og som i øvrigt måske er vanskelige at fremskaffe. En almindelig læser, der ingenting forstår, vil ikke være tilbøjelig til at stille spørgsmål, for ikke at afsløre sin manglende forståelse (se bl.a. hos H. C. Andersen: Kongens Nye Klæder). Når der ingen spørgsmål stilles til forfatteren, da er det da en nem sag at være forfatter, da han jo blot uimodsagt kan skrive hvad han vil. Selvom min artikelserie således er forsøgt skrevet for en blandet almindelig læser-skare, betyder det ikke at den er videnskabelig ukorrekt eller underlødigt, men den er naturligvis ikke udtømmende i videnskabelig forstand.

Jeg vil derfor gerne opfordre Sydow og hvem der nu ellers kunne have lyst til at kritisere min fremstilling af kaktussernes oprindelse, alder og udvikling, til at komme med kritik. En sådan kritik behøver da ikke at være saglig, men den må da helst være begrundet, hvis muligt. Men der er måske nogen der synes at min artikelserie, trods alle anstrengelser, er for højtravende, for lang, for kedelig, ja, måske direkte uinteressant, hvad ved jeg (når ingen reagerer). Kunne læserne tænke sig mere på denne form eller hvordan? Det har ofte været fremført at det er de samme der skriver i bladet, tordenskjolds soldater. Jeg selv er forholdsvis ny i bladet, synes I om det jeg har skrevet, er I ligeglade, er I rasende, kunne I godt tænke jer at Sydow gik ordentlig ind i den diskussion, som han selv så tit har efterlyst og som han selv har lagt op til?

Bruno B. Toxwenius
Herstedvesterstræde 70
2620 Albertslund

4. del af det økologiske drama udsættes, på grund af ovenstående intermezzo, og bringes i KAKTUS 1982-3.
Red.

MEDLEMMERNES HJØRNE

Hvormange frostgrader kan de tage uden mén?

I 1981 har jeg eksperimenteret med både kaktus og sukkulenter for at se, hvor meget frost de kan tåle. Følgende planter har klareret sig uden mén:

Kaktus:

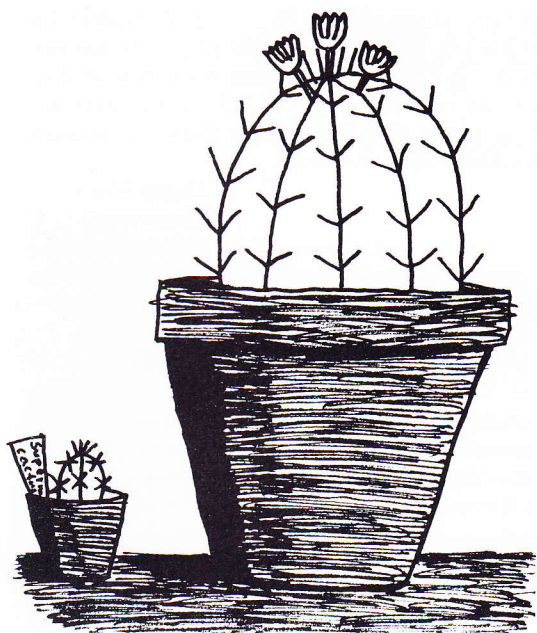
<i>Aylosteria muscula</i>	indtil -6° C
<i>Rebutia stuemeri</i>	indtil -6° C
<i>Trichocereus spachianus</i>	indtil -7° C
» <i>peruvianus</i>	indtil -7° C
<i>Echinocereus triglochidiatus</i>	indtil -7° C
» <i>scheeri</i>	indtil -5° C
» <i>papillosus</i>	indtil -4° C
» <i>stoloniferus</i>	indtil -4° C
<i>Lobivia zecheri</i>	indtil -5° C
<i>Oroya borchersii</i>	indtil -3° C

<i>Opuntia phaeacantha</i> v. <i>camanchica</i>	indtil -7° C
» <i>phaeacantha</i> v. <i>longispina</i>	indtil -7° C
» <i>inamoena</i>	indtil -4° C
» <i>marnieriana</i>	indtil -4° C
» <i>hystricina</i>	indtil -5° C
» <i>microdasys</i>	gik til ved -8° C
<i>Cylindropuntia subulata</i>	gik til ved -8° C
<i>Submatucana aurantiaca</i>	indtil -3° C
<i>Mammillaria meiacantha</i>	indtil -3° C
<i>Echinopsis eyriesii</i>	indtil -2° C

Sukkulenter:

<i>Gasteria lilliputana</i>	indtil -4° C
Agaver (f.eks. <i>schottii</i> , <i>fernandiregis</i> , <i>victoriae-reginae</i> og <i>utahensis</i>)	indtil -4° C
<i>Echeveria setosa</i> (og andre)	indtil -5° C
<i>Yucca</i> er (flere arter)	indtil -5° C

Hans Keil



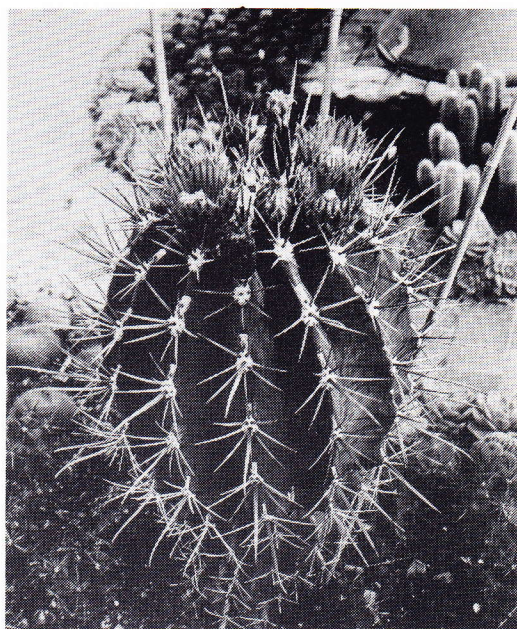
Lurendrejerier

Affärer försöker lura på oss många saker, inte minst när det gäller kaktusar. Förutom att dom flesta kaktusar i affärerna har fel latinskt namn (eller inget alls) har jag sett två andra, som jag kallar det, »lurendrejerier«.

Det ena är olika små sticklingar eller ettåriga fröplantor nedstuckna i pyttesmå lerkrukor. Alla går under namnet »Superminicactus« och är dyrare än större plantor i samma affär! Det finns också en liten plastbox med 12 st »Superminicactusar« i att köpa för 110 sv kr!

Det andra lurendrejeriet är kaktusar med små eternell-blommor i kraftigt lysande färger nedstuckna mellan vårtorna eller ribborna. På namnlappen står det Cactus Eternelli! Men färgen på blommorna, de knappålssmala blomstjälkarna, ett 8 cm högt »gubbhuvud« (*Cephalocereus senilis*) som blommade m.m. avslöjade den förskräckliga bluffen. Dom som ändå gick på det fick betala 10 sv kr extra för eternellblommorna! Jag undrar vad som hittas härnäst.

Andreas Hagman
Johannesbäcksgatan 82 A
S-754 33 Uppsala

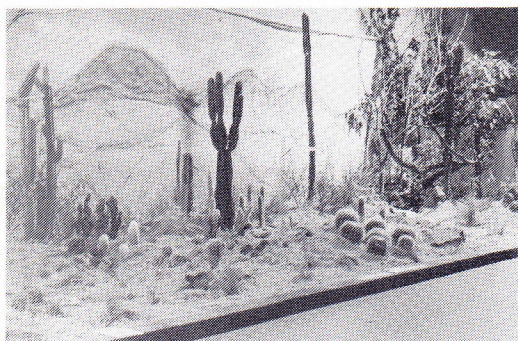


En stor Ferocactus i blomst!

För nogen tid siden aflagde vi besøg på »Jesperhus, Mors«, som foruden en meget flot blomsterpark også har en stor og fin kaktussamling med mange store og sjældne planter, blandt andet en stor *Ferocactus*, som stod med mange knopper (det var først i september). Den var jeg meget interesseret i; planten var ca. 50 cm høj og 30 cm Ø, den har 13 ribber, ca. 2 cm høje, op til 10 randtorne og 6 rødlige, ca. 8-10 cm lange midtertorne. Det kan måske være en *horridus*? Jeg talte med Niels Overgaard om, at det var noget af en sensation at få en sådan fyr i blomst. Da vi var langt hen på sommeren, måtte den have alt det lys og sol den kunne få.

Jeg kørte derop 14 dage senere for at se, hvordan det gik - der var ikke sket ret meget, knopperne var nærmest halvtørre. Jeg radede derfor Overgaard til, at han skulle prøve at overbruse den hver morgen og nok også give den meget vand. Otte dage efter kørte jeg derop igen; det var en dag med meget sol og til min store glæde stod den med 4 store gule til guldrøde blomster på 7-8 cm i diameter og ti knopper så store som dueæg. Det var et prægtigt syn. Vi fik taget nogle billeder af den, som vi gerne vil fremvise her i bladet. Jeg kan meget anbefale vore medlemmer at aflægge »Jesperhus« et besøg.

Hans Skovsgaard



(Sten Christensen fot.)

Levende hobby

Så har Vestjyllandskredsen igen haft succes på en udstilling, »Levende Hobby«, der blev afholdt i Herning sidst i oktober 1981. Den blev besøgt af ca. 7000 mennesker. Foruden fugle-, orchidé-, have- og kaktusfolk havde vi også aftenskole- og husflidsfolk med. De viste arbejdende stande med blandt andet: vævning, syning, stenslibning, stofmaling og lignende.

Vores stand var 2-delt: én med spændende sukkulenter og én opbygget som et ørkenlandskab (se illustrationen). Standens baggrund var et 3×12 m stort maleri fabrikeret af Erik Holm og Frede Reftgård (en fuglemand). Foran maleriet blev 6 kubikmeter sand tippet af (det blev lasset med skovl, da udstillingen var færdig). Vissent græs, udgåede træer og tørret havtorn skulle skabe en ørkenagtig stemning, og dette indtryk blev forstærket af et par oksekranier og nogle kaktusskeletter. I dette landskab havde vi placeret vore mest ørkenagtige kaktus: *Ariocarpus*, *Roseocactus*, *Astrophytum*, *Ferocactus* og lignende. De høje søjler gav en god dybdevirkning; den højeste søjle var 2,80 m. Søjlerne længst til venstre skabte dramatik. En halv time før den officielle åbning brækkede de over og lagde sig over de mindre kaktus. Men vi fik dem stablet på højkant igen ved hjælp af et par bambuspinde og plantefarvet garn.

Det er et kæmpearbejde at få en sådan udstilling op at stå; men det er dejligt, når det lykkes. Jeg vil hér bringe en tak til alle Vestjyllandskredsens medlemmer - tak fordi I altid slutter så trofast op med planter og arbejdskraft, når vi kalder til udstilling. Til alle de andre medlemmer i N.K.S. vil jeg sige: Prøv at besøge »Levende Hobby« i Herning. I år

er udstillingen i dagene 15., 16. og 17. oktober. Og endnu en bøn: Kom og hils på os! Vi går med skilte, så I kan kende os; men vi kan ikke altid se, om det er et medlem af N.K.S., vi har foran os - hvis det da ikke lige er Peter Brandt, der møder op. På gensyn i Herning!

Dagny Jensen
Platanvej 32
DK-7400 Herning

KØB - SALG - BYTTE

Under denne rubrik kan medlemmerne af NKS gratis få optaget kortfattede annoncer om køb, salg eller bytte af planter og bøger samt andet med tilknytning til vor hobby.

Kjøpes: Jeg er intressert i å kjøpe følgende *Blossfeldia*-arter: *B. atroviridis*, *campaniflora*, *fehseri*, *liliputana* v. *caineana*, *minima* og *pedicellata*. Jeg betaler opp til 40 Nkr. for »helt friske« eksemplarer. Olof Gøtestam, Rotvoll Allé 1, N-7050 Charlottenlund.

HUSK
årsmødet
den 5. og 6. juni
i Haderslev!

KAKTUSSE TIL FRILAND

Sempervivum i nyere sorter. Engelske showaurikler. Åkander og vandplanter til havebassiner. Sjældne stauder, m.m. Prislister franco.

Planter sendes over hele landet

NØRGAARDS PLANTESKOLE

Sundby Mors - 7950 Erslev
Telf. (07) 74 60 84



Kredsrepræsentanter:

Norge: Cees Rijk van Ravens, Karisveien 122, 2013 Skjetten, telf. (02) 74 04 03.
Østlandet/Oslo: Lars B. Woldseth, Tante Ulrikkes Vei 29, Oslo 9, telf. (02) 10 25 79.
Sverige: Torbjörn Haldammen, Riset 1, 734 00 Hallstahammar, telf. 0220 - 260 09.
Västsverige: Hans Åke Söderberg, Hasselkullegatan 86, 461 00 Trollhättan, telf. 0520 - 164 04.
Sydsverige: Kjell-Erik Nilsson, Axel Danielssons väg 306, 214 82 Malmö, telf. 040 - 139944.
Sydslesvig: Holger Schönfeld, Lærkevej, D-2391 Hviltenberg, Sydslesvig.
Nordjylland: Dorte Møller Jensen, Døvnældevej 10, 9800 Hjørring, telf. (08) 92 48 45.
Vestjylland: Erik Holm, Fruehøjvej 36, 2. tv., 7400 Herning, telf. (07) 12 32 82.
Østjylland: Palle Carlsen, Nybyggervej 2, Tåstrup, 8410 Rønde, telf. (06) 36 73 25.
Sønderjylland: Thomas Nissen, Simmerstedvej 91, 6100 Haderslev, telf. (04) 52 23 28.
Fyn: Ebbe Dreyer Skov, Kornmodvænget 2, 5210 Odense NV, telf. (09) 94 13 43.
Sjælland: Poul Erik Hansen, Esberns Allé 2 st., 2860 Søborg, telf. (01) 69 90 39.

Diateket:

Palle Carlsen, Nybyggervej 2, Tåstrup, DK-8410 Rønde.

Tidligere årgange af »KAKTUS«

Nedennævnte årgange af KAKTUS kan købes ved henvendelse til Palle Carlsen, Nybyggervej 2, Tåstrup, DK-8410 Rønde, tlf. (06) 36 73 25. Betaling: Check eller på giro nr. 2 18 22 89.

Årgang 5-8: 5 kr. pr. nummer (årg. 5 nr. 2 uds.; årg. 8 er på kun 2 nr.). Årgang 9-14: 10 kr. pr. nummer (årg. 13 nr. 2 og årg. 14 nr. 1 uds.).

Sukkulenter til friland

Specialkatalog over
Sempervivum, Joviborba
og nærstående slægter
– samt over Iris
Gerne postordre

MAILANDS STAUDER

Simmelbrovej 36, 7260 Sdr. Omme.

HAR DE PRØVET AT DYRKE ORCHIDEER?

Er De interesseret?

Få et gratis prøvenr. af vort
medlemsblad »Orchideen«,
der kommer 10 gange årligt.

Kontingent kr. 125.

DANSK ORCHIDE KLUB

Solsikkevej 7,
4600 Køge.

INDKØBSCENTRALEN

Nordisk Kaktus Selskabs indkøbscentral
skaffer potter, gødning og andre ting, vi har
brug for i vor hobby. Salg af N.K.S.-emble-
mer og N.K.S.-kuverter foregår også gennem
indkøbscentralen. Henvendelse til:

FIND AALBÆK MADSEN

Langedamsvej 11
DK-5500 Middelfart
Giro 6 60 02 63



– næste gang De kommer til

KØBENHAVN

bør De i egen interesse besøge

Thorvald Petersen's Handelsgartneri

Jagtvej 74

her finder De det største udvalg i

KAKTUS og SUKKULENTER i alle størrelser

Kaktusgødningen SUKUROL føres

KAKTUS

Stort udvalg i frøplanter og sjældne
importplanter samt mange
arter Sempervivum, Papyrus og
andre prydgæsser.

Bent Jørgensen

Vejlegårdsvej 99 – Vallensbæk
2620 Albertslund – Tlf. (02) 64 50 95

Plantelister udsendes ikke

Allerede før De når Hamborg, kan De finde
vort kaktusgartneri »Klein Mexiko«. Vor
LILLE virksomhed har altid et STORT sortiment
af interessante planter til Dem!
De er velkommen til et besøg til enhver tid,
undtagen mandag. Grupper helst forudanmeldelse.
- Ingen forsendelser.

OTTO POUL HELLWAG

KAKTUS GARTNERI

D. 2067 Reinfeld/Holsten

Steinfelder Heckkaten

(vejen Reinfeld-Bad Segeberg)

DER KAKTEENLADEN

Jörg Köpper

Lockfinke 7 - D-5600 Wuppertal 1

Vi har et stort udvalg i artikler til vores hobby
og et stort udvalg af kaktusbøger - også
antikvariske. Skriv efter vores gratis post-
ordrekatalog og bogliste.

KARLHEINZ UHLIG

Frø - Kulturplanter - Import - Eksport

Lilienstr. 5 - Postbox 1107

D-7053 KERNEN i. R.

TILBUD:

Aporocactus	
flagelliformis Ø	DM 15-17
Bartschella schumannii	9-12
Coleocephalocereus	
decumbens	35
Copiapoa humilis	8-10
hypogaea	8-11
Krainzia guelzowiana	10-12

WHITESTONE GARDENS LTD.

**Sutton-under Whitestonecliffe,
Thirsk, N. Yorks. YO7 2PZ, England**

Specialist i postordrer af kaktus og andre
sukkulenter, bøger, frø m.m. Send tre inter-
nationale svarkuponer (post) for vor fuldt
illustrerede 36 siders prislister, som inde-
holder verdens mest omfattende bogliste.

Ing. H. van Donkelaar

Lantje 1 a – Postbus 15

NL-4250 DA Werkendam – Holland

Betydeligt udvidet sortiment i sukkulenter,
kaktus samt andre sjældne planter. Ny plan-
teliste sendes mod forudbetaling af 3.50 hfl.
Frøliste gratis.

Alle henvendelser kan ske på dansk!